

Студентски лист

Педфас

Педагошки факултет у Сомбору

Број 1 • мај 2016. • година I

ISSN 2466-4405

ИЗДАВАЧ:

Универзитет у Новом Саду
Педагошки факултет у Сомбору
Подгоричка 4, 25000 Сомбор

УРЕДНИЦИ:

Данка Ивошевић
Катарина Плазинић

ЗА ИЗДАВАЧА:

проф. др Жељко Вучковић, декан

ШТАМПА:

САЈНОС доо, Нови Сад

САРАДНИЦИ:

Маријана Букуров Ања Варга
Вања Вукша Бојан Дражић
Наташа Живковић Јелена Јоргић
Милош Миланков Љиљана Орландић
Слободан Почуча Тајана Чубрић

© Педагошки факултет у Сомбору, 2016

Часопис излази два пута годишње.

ДИЗАЈН:

Марија Јованић
Александра Стричко
Јелена Гушић

САДРЖАЈ:

	Уводна реч уредника	3
	О Студентском парламенту Педагошког факултета у Сомбору.....	3
	Пређимо на „ТИ“: интервју са проф. др Жељком Вучковићем.....	4
	Волонтирам, дакле постојим!.....	7
	Есеј: Слободан сам рећи да сам свој.....	8
	Учитељијада.....	10
	Институције корисне студентима: Градска библиотека <i>Карло Бијелицки</i>	11
	Приказ књиге: Рађање, развој и опстанак љубави према књизи и библиотекама	11
	ТОП 10: Најчитаније књиге на нашем Факултету.....	13
	Наша књижевност.....	15
	<i>Мрља</i>	15
	<i>Сањари</i>	15
	<i>Туриста</i>	16
	<i>Дуга</i>	18
	Фотографије наших уметника	18

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

pefas.sombor@gmail.com

378.6:37(497.113 Sombor)
371.8

Захваљујемо се свим
професорима за допринос
у овом броју и надамо се
успешној будућој сарадњи.

ПЕФАС : студентски лист / Педагошки факултет у Сомбору ;
уредници Данка Ивошевић, Катарина Плазинић. –
Год. 1, бр. 1 (мај 2016)- . - Сомбор : Универзитет у Новом Саду,
Педагошки факултет у Сомбору, 2016- . - 29 cm

Два пута годишње.
ISSN 2466-4405 = Пефас
COBISS.SR-ID 305665543

Уводна реч уредника

Наше чедо, првенац. Молимо вас да будите пажљиви и нежни према њему, још увек је слабашан и нејак. Али, обећава. Има велики апетит и једног дана када порасте, ојача и стане на своје ноге, трчаће тако брзо да ће се прашина дизати за њим. Помените га некад у разговору, биће му драго. Воли да буде у центру пажње, уосталом као и сваки јединац. Немојте га дуго остављати самог, ко зна шта може да му се деси. Нека вам је увек на оку. Када кренете на предавање или вежбе, најбоље би било да га оставите на чување колегама. Воли да се успављује читањем, па га слободно ушушкајте поред себе пред спавање. А ујутру, када се пробудите, измамиће вам осмех. Ето, такав је наш првенац.

О студентском парламенту

Педагошког факултета у Сомбору

Иницијативе за формирање Студентског парламента као врховног, легалног и легитимног представничког тела студената на високошколским установама у Србији трају од краја 2000. године. Закон о Универзитету из 2002. године препознао је категорију Студентски парламент, али у пракси студенти свега неколико факултета су успели да га формирају. Студентски парламент Педагошког факултета у Сомбору је основан 1. децембра 2006. године.

Студентски парламент је самостални орган факултета, чији је циљ остварење права и заштита интереса студената. Право да бира и буде биран у Студентски парламент има сваки студент уписан на овај факултет. Избори се одржавају тајним и непосредним

гласањем сваке године у априлу.

Студентски парламент има 15 чланова, од којих је 7 места предвиђено за учитеље, 5 за васпитаче, 2 за дизајнере медија и 1 место за библиотекаре. Он се бави актуелним студентским питањима и проблемима, заступа интересе студената пред руководством Факултета, делегира три студента у Савет Факултета и осам студената у Наставно-научно веће Факултета. Такође, делегира једног студента Факултета у Студентски парламент Универзитета у Новом Саду, који заступа интересе студената свог Факултета на нивоу Универзитета. Председник, потпредседник, секретар Студентског парламента и студент продекан чине Председништво Студентског парламента.

Школске 2015/2016. године Председништво Студентског парламента чине:

1. Председник Студентског парламента – Слободан Почуча
2. Потпредседник Студентског парламента – Стефан Ђулинац

3. Секретар Студентског парламента – Јелена Јоргић

4. Студент продекан – Милош Миланков

Слободан Почуча

Прећимо на „ММ“

интервју са проф. др Жељком Вучковићем, деканом

Професоре, прво желимо да Вам честитамо на избору за декана. Можете ли нам укратко представити Вашу досадашњу академску и професионалну каријеру?

Основне студије филозофије завршио сам у Београду, магистрирао сам на Правном факултету у Београду и докторирао такође на Београдском универзитету на интердисциплинарном смеру, стекавши назив доктор библиотечко-информационих наука и социологије знања. Почео сам да радим у Библиотеци Матице српске 1987. године и ту сам радио скоро 20 година на свим местима почев од библиотекара, руководиоца Одељења за развој и после, помоћника управника за стручне послове. Дакле, библиотекарство је моје прво професионално опредељење, а онда сам од 2002. године почео да предајем на Факултету за менаџмент, да бих 2007. прешао на Педагошки факултет и био изабран у звање ванредног професора, а 2011. у звање редовног професора и ево, у овом мандату ћу обављати функцију декана.

Које су главне одреднице програма који сте понудили приликом избора за декана?

Свој програм сам сажео у три кључне речи: стабилност, квалитет и развој. Стабилност подразумева очување постигнутих

резултата и нивоа у научном и у наставном смислу који је Факултет досегао. Квалитет се односи пре свега на повећање квалитета студија, научно-истраживачког рада и општег угледа Факултета у нашој универзитетској и друштвеној јавности. Развој проистиче заправо из квалитета и стабилности, а подразумева развој нових студијских програма и нову мисију и визију Педагошког факултета у годинама које долазе.

Пре две године је акредитован нови четворогодишњи студијски програм дипломирани библиотекар-информатичар. Да ли планирате акредитацију нових студијских програма на основним и докторским студијама?

То је један од праваца који се може подвести под дефиницију развоја о којој смо говорили. Могу да кажем да је сада у току акредитација трогодишњег струковног програма под називом струковни информатичар, чиме смо желели да одговоримо пре свега на потребе тржишта рада и чињеницу да су информатичари струка која је веома тражена не само код нас, већ и у окружењу. То је нешто што је сада у току, а наравно да ћемо у следећем циклусу акредитације размишљати о акредитацији пре свега нових и докторских студија и унапређењу и вероватно отварању нових студијских програма.

Од школске 2014/15. године примењује се нови систем уписа и обнове наредне године студија. По чему је то боље решење од претходног система?

Имам утисак да се сувише често мењају та правила уписа, али се Педагошки факултет труди да у апсолутној мери поштује закон и нове законске одредбе и све оно што је у најбољем интересу студената. Такође, моје лично мишљење је да би нека врста стабилности у погледу законских решења била добра и за студенте и за администрацију и тиме би се избегле сталне промене које некада иду и на уштрб квалитета студија.

Да ли се могу сумирати досадашњи ефекти Болоњске реформе? Да ли се скратило просечно време студирања, побољшао квалитет наставе и слично?

Болоњска реформа је била један велики задатак који још увек траје и ја у начелу подржавам основне интенције Болоње: спајање теорије и праксе, интернационализацију студија, глобалну борбу на тржишту знања у којој сви морамо учествовати, мобилност студената и професора итд. Међутим, моје лично мишљење је да је Болоња негде дала позитивне ефекте, а негде је утицала на смањење општих компетенција студената и квалитета студија. Ми мало о томе говоримо, мислим на читаву универзитетску јавност, али мислим да реформама морамо прићи не само да их хвалимо и прихватамо, већ да проучавамо њихове ефекте, пре свега оно што је компетенција студената када заврше факултет, дакле реално знање које они имају.

Као једно од главних обележја Болоњске реформе наводи се мобилност студената и професора. Можемо ли очекивати гостовање страних професора?

Наравно да ми подржавамо то опредељење и ту мобилност и могу да кажем да оно што смо већ остварили је да наши студен-

ти користе ефекте болоње и ту мобилност, пре свега посетом страним универзитетима. Један од праваца нашега развоја биће управо то да најбољи страни професори постају гостујући професори на Педагошком факултету.

На пријему нових студената пожелели сте добродошлицу бруцошима први пут као декан. Шта сте им саветовали будући да је студирање потпуно ново поглавље у њиховом животу?

Рекао сам једну реченицу коју желим и вама да поновим, а то је да упркос свему овај свет нема никог бољег осим вас. Дакле, млади људи и студенти су снага и перспектива овог друштва које бих ја желео да буде заиста, а не декларативно, реално друштво знања. Ако живимо у друштву знања, онда студенти имају посебне обавезе и одговорности, и мислим да је то и сврха и мисија њиховог студирања.

Сматрате ли Педагошки факултет савременом образовном институцијом и по чему евентуално заостаје за европским факултетима?

Мислим да у погледу техничке опремљености и наставног кадра ми заиста имамо један велики потенцијал и да не заостајемо за сродним институцијама у Европи. Оно што бисмо још могли да радимо, то је да више и дубље повезујемо науку и праксу, и да се оно што су наши научни и теоријски доприноси више примењују у педагошкој пракси наших школа.

Проблем незапослености је највећи економски проблем у нашој земљи. Који су Ваши стратешки циљеви како би наши дипломци били тражена „роба“ на тржишту рада?

Мислим да суштински преокрет треба да се деси у свести да човек на факултету стиче знање које му омогућује различите каријере и различите послове. Дакле, ми живимо у

турбулентном времену у коме нема сталних и стабилних професија, већ оно што стекнете на овом Факултету, а то су знања из природних и друштвених наука, уметности, информатике, страних језика, менаџмента, и просто ми се чини да би циљ људи требао да буде да им то све омогући да покушају да сами пронађу своју животну каријеру. Често наводим тај пример да има незапослених васпитача, а знамо какав је рад у вртићима. Ово знање које се овде стекне, изванредно педагошко и дидактичко знање, знање менаџмента, информатике, организације школског система, зашто то не повезати и отворити добар приватни вртић, рођендаоницу или играоницу која би била другачија него све ове које се типски могу срести, од Сомбора до Новог Сада и Београда. То је по мени нека нова могућност. Деце има колико има, могућности друштва су ограничене, као и буџета, али чини ми се да ниједно знање није бескорисно ако се оно integriше и користи на продуктиван и креативан начин. Креативност је нешто на чему посебно инсистирам. Преокрет мора да се деси у главама не само наших студената, већ у читавом нашем друштву, та идеја креативности и личне одговорности, па и у запошљавању.

Ова година ће бити у знаку прослављања 200 година од пресељења прве српске Учитељске школе из Сентандреје у Сомбор. На који начин ће бити обележен тај јубилеј?

Читава година биће у знаку овог јубилеја. Навешћу само неколико најзначајнијих ствари: снимање промо филма о Педагошком факултету, објављивање књиге Саше Марковића *Српски учитељ у Угарској*, затим међународне научне конференције под насловом Изазови у образовању и васпитању у 21. веку, са неколико изложби од којих посебно истичем изложбе под насловом Два века Препарандије и 175. година Лазе Костића. Наравно,

имаћемо читав низ трибина под заједничким насловом Наши учитељи, а на крају године имаћемо Свечану академију на којој ћемо сумирати резултате прославе, показати широј јавности значај учитељског позива и резултате које у Сомбору Педагошки факултет остварује већ два века.

Сведоци смо поремећеног система вредности у нашем друштву. Колики утацај на младе може да има декан ако наступа као јавно ангажован интелектуалац?

Мислим да је обавеза не само декана, већ и свих професора универзитета да имају став према одређеним друштвеним проблемима и то став који ће се темељити на неком општем интересу, а не на политикантском интересу. Политике на универзитету не треба да буде, али брига о магистралним друштвеним кретањима и проблемима би морала више бити ствар универзитета. Наравно, то је једна ангажованост која подразумева и критички став према решавању проблема у друштву и креативност, тј. конструктивне предлоге који ће омогућити да образовање и друштво у целини буду бољи и окренути пре свега ка вредностима које ја једном речју називам модернизација и европејизација.

С обзиром на то да сте професор на Катедри за библиотекарство, неизбежно је питање које књиге су обележиле Ваше детињство, а које зрело доба?

Од књига свог детињства посебно издвајам књиге Бранка Ћопића, као што су *Орлови рано лете* и сличне. Од књига које су обележиле моје зрело доба посебно бих издвојио из књижевности Достојевског и Шекспира, а из области других наука пре свега бројне књиге из филозофије које су ме одвеле на студије филозофије, дакле Ничеа, Лешека Колаковског, па до филозофских класика какав је Имануел Кант, кога посебно издвајам у оквиру филозофске литературе.

Дужи низ година из објективних разлога долазите у Сомбор из Новог Сада. Која места радо посећујете у Сомбору и да ли сте задовољни културном понудом нашег града?

Мислим да је Сомбор заиста град културе и није ни чудо да постоји иницијатива да он буде европска престоница културе. На толико мало места, толико значајних културних институција је окупљено, да је то вредност

која превазилази оквире чак и Србије. То је заиста једна европска вредност. Волим позориште и често га посећујем. Као библиотекар сарађујем успешно са Библиотеком, а наравно проводећи време у Сомбору доста добро познајем и рад сомборских кафића и сличних места за релаксацију, дружење и разговор.

Данка Ивошевић

Волонтирајте, дакле постојте!

Волонтери представљају хуману страну нашег времена. Они имају оне вредности са којима већина људи жели да се идентификује: великодушност, посвећеност, постизање видљивих резултата, позитиван дух, заузимање за мир.

Волонтирање не представља обавезу, већ задовољство, право да помогнемо онима којима је то заиста потребно, али и да помогнемо себи, да нас испуни, да будемо корисни.

Волонтирање у најширем смислу се дефинише као непрофитна и неплаћена активност којом појединци доприносе добробити своје заједнице или целог друштва. Ова активност се јавља у разним облицима, од традиционалних обичаја узајамне самопомоћи

до организованог деловања заједнице у кризним периодима, као и до покушаја помоћи у спречавању и заустављању сукоба и сузбијања сиромаштва.

Волонтирање је део историје сваке цивилизације (или би требало да буде).

Године? Граница за почетак волонтирања? Која је то заправо права доб за почетак волонтирања? Да ли за добровољан рад за опште добро уопште постоји добна граница? Наравно да не. Цела прича почиње од љубави ка некоме или нечему, од жеље да помогнемо деци, животињама, старима или само да допринесемо својој заједници. У оном тренутку кад осетимо да смо довољно зрели да схватимо како свет функционише и да постоји много људи којима је потребна сва могућа пажња, тад смо спремни да постанемо волонтер. Можда се сад ни не сећате, али сигурно сте као мали помогли бакици да пређе улицу, понели некоме ствари или нахранили псе луталице на улици. То је управо тај почетак, кад учинимо нешто добро за некога, а да не очекујемо ништа заузврат.

Док сте овде у Сомбору, док студирате, пробајте да своје слободно време потрошите радећи понекад и те корисне ствари. Распитајте се у свом окружењу, сигурно има нека организација која вас интересује, а која се бави темом која вас занима. Неке од многобројних организација у којима можете да се пријавите

и волонтирате су: Сомборски едукативни центар (СЕЦ), Канцеларија за младе Сомбор, УГ "Сомборски омладински БООМ", УГ "Студио 5", УГ "Артифакт" Сомбор, Црвени крст...

Лично сам активан волонтер СЕЦ-а и сматрам да је за препоруку своје слободно време током студирања у Сомбору проводити баш тамо. Зашто?

Зато што је Сомборски едукативни центар невладино и непрофитно удружење, основано на неодређено време ради остваривања циљева у области побољшања положаја деце, младих и маргинализованих група. Неки од циљева ове организације су унапређење положаја младих и маргинализованих група путем едукације, хуманитарног рада, афирмације културе и неформалног образовања, волонтеризма, као и квалитетног провођења слободног времена.

Сомборски едукативни центар током године реализује многобројне радионице, семинаре, али и обуке на којима можете да научите како да своје идеје спроведете у дело.

Једна од мени најдражих је Школа добре воље. Сигурно сте већ чули за ово – ако нисте, брзо изгуглајте!

Бити волонтер Школе добре воље за мене значи додатно искуство у раду са децом, упознавање са градивом које ћемо, пре или касније, предавати у школи, размена искуства

и идеја са осталим волонтерима, а пре свега, онај прави осећај корисности након одржаног часа. Осећај када дете коме си ти појашњавао/ла градиво са осмехом утрчи у учионицу да ти саопшти да је добило бољу оцену на контролном, да га је учитељица похвалила или да само једва чека да имате час, је тај посебан осећај који покреће волонтирање. А волонтирање покреће промене у свету, добре промене у свету.

И зато, мој савет вам је да што пре почнете да волонтирате, јер за то никад није касно. А ако већ волонтирате, „повуците“ за руку неког свог пријатеља који убија време само уз серије, филмове и „блеју“ уз кафу, па заједно проведите корисно време помажући другима, а самим тим и себи.

А онда ћемо сви заједно да прославимо 5. децембар – Дан волонтера, односно наш дан!

Можда ми волонтирањем не успемо увек да направимо велику промену у свету. Истина. Али живот чине ситнице.

И управо због тога, следећи пут када видите неки позив на хуманитарну акцију, семинар или волонтирање, слободно прочитајте, можда нађете нешто што и вас занима, а уједно ћете онима којима сте заиста потребни, много помоћи.

Маја Букуров

Слободан сам рећи да сам свој

За човека, ма где да је, нема слободе без осећања личне слободе. Колективна слобода (било како да је названа: „патриотизам“, „заједништво“, „идеолошки интерес“ или „иста верска припадност“) – ако у појединцу изазива осећање спутаности – само је привидна слобода, јер се не разликује од „слободе“ роја, јата или крда. У њој лична слобода нема никакву вредност.

И све би то било лако за разумевање, па самим тим и успостављање, одржавање и практиковање живота у слободи (те би се,

можда, и могло у друштвеним заједницама образовати модел за уравнотежен антагонизам личних и колективних слобода), да у самом поимању, доживљавању и практиковању индивидуалних слобода нема непремостивих опречности, понајчешће у осећају уклопљености, односно неуклопљености сопствене слободе у владајуће осећаје слободе читаве заједнице. Наравно, осећање личне веће или мање угрожености зависиће пре свега од веће или мање поистовећености сопственог осећа-

ња личне слободе са неприкосновеном доминацијом колективне слободе која у животној пракси има увек вид нужности.

Посебан вид остваривања слободе јесте слобода говора. Своју пуну афирмацију овај феномен добија наступањем епохе просветитељства који је означио почетак владавине разума и слободе. Мислиоци просветитељства, просветитељи, тежили су да створе рационалније и хуманије друштво. У том циљу, они су се супротстављали средњовековној усредсређености на онострано, одбацивали теологију као пут ка истини и хришћанску идеју о грешној природи народа, и покушавали да схвате природу само помоћу разума, без помоћи самообјављених истина или утицаја свештеника. Прихватајући Декартов метод систематске сумње, они су преиспитивали сва наслеђена мишљења и традиције. *Ми мислимо да највећа услуга коју треба учинити људима*, рекао је Дени Дидро, *јесте научити их да користећи свој разум, сматрају истинитим једино оно што је проверено и доказано*. Просветитељство је изнедрило идеју прогреса, а прогреса нема без слободе говора, поготово у науци, где је та слобода неприкосновена.

Слобода говора темељна је претпоставка личне слободе и демократског система. У литератури се наводи двострука димензија слободе говора. Са једне стране се истиче њена лична димензија која се односи на саопштавање ставова писањем, говором, сликањем... Са друге стране се налази друштвено-политичка димензија. Друштвена вредност коју има слобода говора се манифестује у чињеници да без овог вида слободе живот у заједници не би био остварив, јер не би било комуникације између чланова заједнице. Тако се може извести закључак да је слобода говора предуслов напретка друштва у целини и сваког појединца. Имплицира да је слобода говора сложено људско право које се састоји од великог броја појединачних права. То су: слобода мишљења, примање и изношење информација и идеја, слобода штампе, слобода оснивања новина итд.

Живимо у 21. веку, у доба интернета који нам је омогућио да слобода говора нема границе. Свако има право на мишљење и свако има право јавно да га изрази. Али да ли би ипак требало негде да се повуче граница? На пример, када су људски животи у питању. Да ли би, рецимо, ширење мржње и радовање због погинулих људи била та граница? Некада је веома танка линија која раздваја слободу говора и разне њене девијантне облике попут говора мржње или клевета, што је погодно за злоупотребу и замену теза, а што обилато користе учесници у јавном животу, представници таблоидних медија, као и појединци у расправама на интернету. Ако би требало дефинисати која је граница слободе говора, то је сфера у којој изговарамо или записујемо ствари које никог не могу физички да угрозе.

Задатак образовања је да формира слободу, да потпомогне индивидуацију и личну креативност, без чега нема ни грађанина ни ствараоца. Јер слобода је учешће које особа узима у управљању својим животом, а индивидуалност је та особа која зна какво учешће жели да узме, а какво учешће заиста узима. А да ли слобода може да се научи? Зар није коначни циљ сваке образовне установе да напротив доведе до тога да индивидуалне способности појединца служе колективној ствари?

Бојан Дражић

Учитељијада

Учитељијада се први пут одржала 2007. године у Врњачкој Бањи, а на њој су учествовали сви Учитељски факултети Србије. Студенти Учитељских факултета се такмиче у беседи, кошарци, одбојци, фудбалу, шаху и стоном тенису. Такмичење се одвија у мају и траје четири дана. Сваке године је један факултет домаћин. Учитељијада се отвара четвртком, поздравном речи домаћина, након чега следи такмичење у беседовању. Наредна три дана предвиђена су за спортове, а такмичарски парови се извлаче жребом.

Последња Учитељијада одржала се од 13. 05. до 15. 05. 2016. године у Доњем Милановцу. Учествовали су студенти са Педагошког факултета у Сомбору, Факултета педагошких наука у Јагодини, Педагошког факултета у Врању, Учитељског факултета у Београду, Лепосавићу и Ужицу. Ове године први пут су нам се придружили Педагошки факултет у Бјељини и Висока школа струковних студија за образовање васпитача из Суботице. Овогодишњи домаћин био је Београд.

Ове године одлуком декана свих факултета Учитељијада је трајала 3 дана. Учитељијада се отворила у ресторану хотела Лепенски вир. Представник наше беседе била је

студенткиња Наташа Живковић која је тада освојила 2. место. Наредна два дана такмичили смо се у спортовима, а Сомбор је кући донео још пет медаља. Спортови у којима смо били успешни су: мушки фудбал (1. место), женски фудбал (3. место), женска одбојка (2. место), мушка одбојка (3. место) и мушка кошарка (3. место). Поред тога што смо освојили медаље, дружили смо се са колегама са других факултета, размењивали искуства и идеје, упознали Доњи Милановац и обишли њена знаменита места, уживали на журкама и вратили се у наш Сомбор са још једним лепим искуством.

Следећи домаћин Учитељијаде је Сомбор. Сви факултети ће бити позвани да учествују. Наравно, као и до сада остаје такмичење из беседе, фудбала, кошарке, одбојке, стоног тениса и шаха.

Уколико желите да путујете са колегама са Факултета и обилазите градове Србије, а притом имате такмичарски и спортски дух, пријавите се на неки од спортова и будите наше појачање!

Наташа Живковић
Јелена Јоргић

Институције корисне студентима

Градска библиотека Карло Бијелицки

Сомборска Градска библиотека данас носи име свог оснивача, Карла Бијелицког (1813-1878), финансијског службеника и главног књиговође Сомборске штедионице. Он је израдио Статут библиотеке и покренуо њен рад 1859. године, а потом је дуги низ година волонтерски радио као библиотекар и секретар. Библиотека од тада непрекидно ради, а 1994. године постаје Матична библиотека Западнобачког округа.

Рад Библиотеке се одвија на више одељења смештених у две зграде. На локацији Трг цара Лазара 3. налази се седиште управе Библиотеке, као и Дечје одељење, док су Позајмно одељење за одрасле, Научно одељење, Читаоница за научни рад и Завичајно одељење на адреси Краља Петра I/13. Библиотека поседује завидан број штампаних публикација које задовољавају различите потребе њених корисника. Такође, у својим ризницама чува раритете старости и до 5 векова, као и бројне листове и часописе који су излазили у Сомбору. Библиотека својом модерном рачунарском опремом омогућава корисницима приступ интернету и базама научних чланака који се на њему налазе.

Библиотека је отворена радним данима од 7:30 до 19:00, а суботом од 7:30 до 13:00. Ради коришћења услуга Библиотеке потребно је учлањење на годишњем нивоу, по цени од 500 динара за студенте.

Милош Миланков

Рађање, развој и опстанак љубави према књизи и библиотекама

Библиотека, бескрајно знање, уредно сложено, позива те на упознавање. Једном га дотакни и бићеш увучен у снажни вртлог игре речи без граница. Проживећеш стотине различитих живота, изнова и изнова, од рођења до смрти, и чим се један угаси тражићеш следећи, јер заволећеш траг који оставља на твојој души.

Све те полице препуне свежих и избледелих корица, привлачиће твој поглед, желећеш сваку да дотакнеш, сваку да упознаш, а када љубав према књизи, писцу, делу као једнини

прерасте у љубав према испуњеним шареноликим полицама и ништа мање испуњеној души, тада се рађа библиотекар.

Тада библиотека постаје дом, а не установа, књиге добијају вредност, нису само хартија.

Љубав према библиотекама, као и све остале љубави, мора се стећи.

Алберто Мангел у књизи *Библиотека* ноћу покушава да објасни ту љубав према науци која наизглед умире.

Полазећи од изградње сопствене библиотеке, Мангел нам приказује личне борбе и

ограничења која побеђује у стварању свог душевног лавиринта. Док распакује књиге из кутија и попуњава празне полице води нас кроз историју како приватних тако и јавних библиотека. Од Александријске библиотеке, старог Египта и Хеладе, преко арапског света, Кине и Рима он нас уводи у свет писане речи, објашњавајући њен значај како за стварање историје, тако и за обогаћивање времена у ком је настала. Својом нарацијом плете мрежу историјских чињеница, запажања и опхођења људи према стварању храмова као извора мудрости, све у циљу за дубљим разумевањем потреба из којих је настала – прикупљање и складиштење информација, али и њено тумачење и разумевање, повезивање са другим информацијама како би се дошло до стварања критичког мишљења као најузвишеније вредности појединца.

Свако поглавље у књизи организовао је према специфичној функцији или теми која се односи на библиотеке и кроз њих нам приказује идеална физичка обележја библиотека, односно класификацију, каталогизацију и избор редоследа књига на полицама као и изглед самих просторија, њену моћ трансформисања мисли, затим њену улогу као лека за ум и плодног земљишта за буђење индивидуалности.

У поглављу *Библиотека као радионица* Мангел нам приближава значење приватних библиотека или, како их он објашњава, *просторија за рад са анималним обележјима - Ако библиотека бележи мој животни пут, радна соба садржи мој идентитет.*

Насупрот свим добробитима и позитивним аспектима који се садрже у појму библиотеке, показује нам и ону другу, нимало лепу страну, којом се људи уз помоћ новца тркају за незаслуженим престижом и поштовањем, па тако у поглављима *Библиотека као сен* и *Библиотека као моћ* Мангел полазећи од Асурбанипала и његове библиотеке у Ниниви, приказује како су кроз историју људи на власти градили библиотеке ради личног величања, приказујући се свету као добротвори

и учењаци не би ли тиме сакрили своје материјалистичке душе. Истичући појам цензуре, наводи тужне обрасце који су се константно понављали, чиме је уништен велики део грађе од историјског значаја у циљу одржања владајућег система. Систематски је уништавано, спаљивано и затрпавано све што се није уклапало у оквире владајуће класе, што је на неки начин могло да утиче на развој критичког мишљења и стварања побуне међу народом. Уништавано је и оно што је било несхватљиво и неразумљиво, дела су оцењивана, па тако су она од мање или никакве важности завршавала на отпаду; отуд се рађа и Мангелова мисао: *Чудни су путеви цензорски.* Са друге стране, данас се уништавање књига и периодике умногоме правда недовољним физичким простором потребним за њихово складиштење и очување, а као замену добијамо микрофилмове и дискове веома кратке трајности.

Да је библиотека једнако важна за човекову душу као и за ум, приказао је у поглављу *Библиотека као опстанак*, где приказује књигу као избавитеља из безнађа, лек за тугу и страх, у току, не тако давне, владавине Немачке. Пољаци, који су били жртве нацизма, у логорима пронашли су утеху у спровођењу тајних библиотека јер им је читање пружало кратки бег од стварности - *Књига је била мој најбољи пријатељ, никада ме није издала; тешила ме је у мом очају, говорила да нисам сам.*

Кроз читаву историју библиотека, књига и читања, Мангел не заборавља питања са којима се савремено библиотекарство суочава – папир или екран. У сваком од поглавља он износи предности и мане ових дијаметралних носиоца писане речи, а у закључку их мири мислима:

Електронски текст који не захтева постојање страница може да пријатељски егзистира уз страницу која не захтева постојање струје; оне не треба да искључују једна другу у покушајима да нам што боље служе. (...) Ако је Александријска библиотека симбол наше амбиције да будемо свезнајући, Веб је симбол

наше амбиције да будемо свеприсутни.

На том читалачком путовању из поглавља у поглавље, не могу, а да не приметим Мангелово дубоко разумевање које има према свим читаоцима и колекционарима писане речи. Он нам показује да нисмо сами у мислима које настају док посматрамо своје испуњене полице и питамо се како да их организујемо, или док само прелазимо погледом преко књига и призивамо у сећање омиљене пасусе и стихове. Разумевање полаже и у бес или тугу која се ствара у нама када схватимо да смо заборавили радњу књиге коју смо већ прочитали или неуспело откривање идентитета неког цитата ког смо се сетили. Поврх свега, он разуме осећај празнине који се, пре или касније, пробуди у сваком читаоцу, када схвати да један живот никада неће бити довољно дуг да

би се све књиге могле прочитати и теши нас речима: *Не осећам кривицу у погледу књига које нисам прочитао и које можда никада нећу ни прочитати; знам да се моје књиге одликују безграничним стрпљењем. Чекаће на мене до мог последњег дана.*

Ова књига је предивна мешавина искуства, историјских и књижевних доказа, илустрација, цитата и анегдота, а Мангел, који је велики библиофил, своју љубав је исказао речима са којим верујем да ће се сви заљубљеници у књиге сложити и можда дао најбољи одговор на питање *Шта је то библиотека?*

Структура овог места је јасна: лавиринт правих линија, не да бисте се у њему изгубили, већ да бисте нешто пронашли.

Љиљана Орландић

Топ 10

Најчитаније књиге на нашем Факултету

Да ли сте се некада, читајући књигу по вашем избору запитали које то књиге читају моје колеге, из које књиге је тај цитат „извукао/ла“ и слична питања? Уколико јесте, ово је прави чланак за вас. У њему ћете пронаћи топ 10

књига по избору студената и топ 10 књига по избору професора са нашег Факултета. Било да је разлог за читање овог чланка чиста радозналост или пак непостојање идеје око избора следеће књиге за читање, сви сте добродошли.

Топ 10 студенти	Топ 10 професори
Норвешка шума Харуки Мураками Роман је носталгична прича и потрага за собом. Радња се одвија у Токију 60-их година двадесетог века. Приказује судбине младих људи који се не сналазе најбоље у садашњици, а будућност им је непозната и далека. У средишту романа је љубавна прича, тј. одабир између прелепе и емоционално оптерећене девојке и превише друштвене и живахне девојке.	
Лечење Шопенхауером Ирвин Јалом Роман о психотерапији, приказ учесника групне терапије и психоаналитичара који их охрабрује и помаже им да превазиђу своје проблеме.	Лешеве на видело Хилари Мантел Оженивши се својом љубавницом, Аном Боллен, Хенри VIII више није опчињен њом и тражи начин да је се реши.
Аутостонерски водич кроз галаксију Даглас Адамс Дело одушевљава хумором, досеткама и ликовима који пролазе кроз невероватне авантуре.	Будућност жене Ана Маскалан Филозофско дело о утопији и феминизму.

Ловац на змајеве Халед Хосеини Прича која наводи на преиспитивање сопствених поступака, у којој се преплићу пријатељство, љубав, верност, кукавичлук, издаја, лаж, страх, грижа савести, истина и искупљење.	Нечиста крв Бора Станковић Вечита борба између угађања околини или сопственим потребама, пропадању једног друштвеног слоја осликаног преко породице и жртвовања.
Фукоово клатно Умберто Еко Духовита детективска прича која настаје као шала неколико пријатеља који почињу да сакупљају мистична и езотерична знања, али се њихова игра окренула против њих.	Ружа и трње Наталија Обреновић Покушај да се на једном месту сакупе сви најзначајнији писани трагови који су остали после смрти ове краљице, као сведочанства о епохи стварања модерне српске државе.
Дигитална тврђава Ден Браун Прича о томе шта све може да се деси и којим све путевима криптограф може да крене приликом дешифровања једне нерешиве шифре која претећи постоји.	Хладни рат у култури Франсес Стонер Саундерс Комбиновањем доступних докумената и путем интервјуа, ауторка износи доказе о умешаности ЦИА-е у скоро свим сферама културе у годинама после Другог светског рата.
Кад је Ниче плакао Ирвин Јалом Роман прати живот истакнутих интелектуалаца с краја XIX века, лечење Ничеа, мноштва његових успона и падова на терапији и стварање правог пријатељства између њега и лекара.	Задовољство у тексту Ролан Барт Прича о настанку писма, почев од монументалног знака, преко гравирања или сликања, до састављања текста, као и о појмовима читање, читалац и уживања у читању.
Бог се никад не смеје Александар Ламброс Дело представљају записи о атеистичком путовању. Ово је књига која ти ослобађа дух, отвара нове видике у свет у коме живимо.	Неочекивани песници Васа Павковић Књига критичких студија и текстова која се бави опусима, стваралаштвом и самим личностима Јудите Шалго, Вујице Решина Туцића, Војислава Деспотова и Петра Крдуа.
Ја. И нико мој Александар Тијанић Текстови у књизи су попут речи савести у Србији, поплочани функционисањем улице, друштва и државе.	Истина и метода Гадамер Аутор преиспитује темељне херменеутичке појмове као што су циркуларност разумевања, подразумевање, однос ауторитета и традиције, проблем примене, дијалектику питања и одговора.
Аријаднино клупко Ентони Стивенс Психоаналитичар јунговске оријентације истражује симболе и објашњава начине и разлоге њиховог настанка, као и зашто још увек настају, чиме даје комплетан преглед настанка архетипова и образаца људског мишљења.	У потрази за историјом Џон Тош Књига је увод у схватање историјског метода, а уз детаљно обрађене теме попут историјске свести, употребе историје, историјских извора, тумачења и примене, односа историје према друштвеној теорији, теорији значења и улози усменог предања.

Наша књижевност

Мрља

Мрља на зиду. Већ задњих пар сати седим и зурим у њу. Није она ништа посебно, обична мрља. Изгледа избледело, старо, похабано од туђих погледа. Скидам је у слојевима из зидног белила. Покушавам да је дохватим, руке су ми везане. Осећам се само, напуштено, а опет сам са неким. Чујем гласове. Лепо ми је! Мрља је променила боју, сада је љубичаста. Нијансе се разлажу по белини зидова и одједном нема је, нестала је. Плашим се, сама сам, а и гласови су престали. Вриштим, скачем, цепам сунђер око себе. Врата се отварају, улазе двојица момака са неком белом ампулицом. Оштар бол у надлактици, ошамућеност пар тренутака и звук затварања врата. Гласови се враћају, мрља је дошла назад, као да никада није ни нестајала, а осмех је поново на мом лицу. Опет је гледам погледом лудака.

Лалаит

Сањари

Сањари, где сте? Нисам вас давно чула. Ваши гласови су се изгубили у мојој глави. Не сећам се њихове боје, узалуд покушавам да их освежим. Упорно вас тражим свуда, у лицима обичних људи које срећем у пролазу, у маскама, у ваздуху. Помислих да се играте жмурке са мном, само што мене нисте звали. Позивница за игру никада није стигла. Веома сте се вешто сакрили. Погледала сам чак и најскривеније углове овог света. Нема вас.

Недостаје ми да слушам ваше приче, догодовштине, вашу машту која никада не спава. Ваше снове, пажљиво саткане словима различитих величина и боја исписаним на бескрајним страницама јаве. Хоћу да осетим ваш полет, да се бацам у коштац са таласима енергије и ризика. Да се препустим, да postanем једна од вас.

Сањари. Многима сте апстрактни, не уклапате се у њихову слагалицу. Схватам. Ваша чудност ми буди радозналост, тера ме да мислим у неком другом смеру, инспирише, оживљава ме.

Где сте? Плашим се да сте заувек отишли, да сте схватили да узалуд трошим ваше време не радећи ништа корисно. Желим још мало да вас држим у илузији. Бар још који пут да вам говорим моје луде и бесмислене идеје без страха да ћете ме исмевати. Да могу да се занесем, понекад и пожалим, да чујем ваше савете или бар то да ће бити боље.

Сањари, толико тога се догодило. Изгубљена сам, бар се у последње време све више тако осећам. Да ли разумете колико је тешко

глумити срећу када те опседају тужне мисли? Када сивило загосподари твојим погледом па се на све начине трудиш да га обојиш? Деца мојих неживљених страхова ме прогањају. Враћају ми се. Моје време не тече истим сјајем без вас. Зато вас и тражим и не намеравам да одустанем. Надам се да и ви тражите мене, да нисам превише дубоко упала у понор стварности и престала да постојим.

Чини ми се да чујем нечији кикот. Познат ми је. Сањари, овде сам, чекам вас, на старом месту. Да, као некад, ове хладне дане загрејемо нашим причама и смехом. Да наставите да сањарите. И ја са вама.

Вања

Туриста

Отвара очи. Јака треперава светлост заслепљује му вид толико јако да он одбија да сарађује. Зачуђено трепће и покушава да схвати где се налази. Око њега је мрак, чини му се да тама све јаче гута простор, љубоморно чувајући незаштићене ћошкове мале просторије. Чудна светлост која му повређује очи на тренутке се пали и гаси, терајући га да се закљони рукама како би могао да осмотри место на ком се налази. Страх од непознатог наводи га на изговарање ружних речи, којима се и иначе служи, али овог пута их изговара са толиким бесом да их се на тренутак и сам уплаши. Његово гипко тело се нервозно извија, час лево, час десно, у потрази за нечим познатим или бар прихватљивим. Поред њега нема ничег. Очи му се скупљају и шире, буљећи у мрак, у потрази за некаквим излазом, неким вратима која ће му повратити снагу и пружити шансу за бег из ове клаустрофобичне просторије која му омета мисли. Зачуђено схвата да нема ни једних врата, ни прозора, чак ни једног јединог вентилационог отвора, кроз који би могао да изађе или

макар позове некакву помоћ. Његове слабе руке померају се тек толико да му помогну да се смести удобно у фотељу. Погледом упртим у некакво бело платно испред себе покушава да се сети шта је радио пре него што се обрео на овом чудном месту. Светлост која се пружа са плафона полако се умирује, привлачећи пажњу на обресе који се полако појављују на платну. Још само пар секунди је тишина непријатно одзвањала у његовим ушима. У тренутку, сличном многим тренуцима, када се његово тело потпуно опустило и мисли му се искључиле, пред очима му је заиграла позната слика.

На платну се кретао дечак црне косе и крупних црних очију. Његово лице, испуњено дечијим заносом, осликавало је срећу док је махнито трчао у загрљај високог човека крупних веселих очију и нежног осмеха. Збуњеност момка, једине особе у публици, је расла, тело му се полако грчило, осећања су му навирала, док су се успомене враћале у неочекивано снажном вртлогу времена. Дечак на платну био је он. Сећао се тог дана када му се отац вратио са пословног пута. Његова срећа је тада била јединствена, непоновљива. Гледајући дечаково озарено лице и сам је несвесно почео да се смеје. Сузе радоснице су му клизиле низ образе, разбијајући све страхове и несигурности које су се у њему сакупљале годинама. Филм се прекинуо. Сада се у тишини чује само тихо лупкање његовог оживљеног срца. Дуго се није осећао овако, истински срећан, баш као и дечак са снимка, баш као што се осећао пре много година. Светлост изнад његове главе се поново пали осветљавајући платно, али овог пута сцене су другачије.

Школа. Десетак ученика стоји иза спојених столова. На столу се налази макета неког града. Зачуђено посматра ову слику, и проналази себе. Сићушан дечкић, десетак година стар, устрептао од ишчекивања, нетремице гледа у младу плавокосу жену испред себе. Она говори нешто у микрофон и следећег тренутка громогласан аплауз испуњава просторију, док дечаки скачу од среће и честићају један другом. Да, тада су освојили прво место у прављењу макете свога града. Тада је био испуњен својим успехом и успехом својих другова. Имао је осећај да је свет безгранично место пуно могућности, био је пун наде и жеље да оствари многе успехе и задовољи немирни истраживачки дух који је носио у себи.

Светлост незауостављиво премотава његове успомене. Све што су новије, празније су. Тихо прати ток свог живота и покушава да

схвати где се то изгубио. Како је могуће да се толико променио?

Успомене из средње школе – опијање, туче, проблеми, девојке, први пољупци, квази пријатељи - све су то тренутна задовољства за испуњење угашених дечијих снова. Стапање у масу одувек му је полазило за руком, у томе је временом постао најбољи, иако није придавао много значаја стварима које је радио. Неком срећом је успео да заврши средњу школу и упише факултет, више због родитеља него због себе. Бар је тако говорио. Филм се полако примиче крају, а његов страх се појачава указивајући на могућу експлозију. „Када ли сам престао да трагам за свим радостима које су ми испуњавале душу. Где ли је нестала дечија радозналост?“ Док се и последња сцена гаси, мисли му се роје. Осећа да стоји преблизу брзака и само један погрешан корак, само једна пропуштена, неостварена прилика, и вода ће га однети далеко од свега што истински воли. Потопиће га и ту ће бити крај његовом ја - из калупа не можеш побећи, од тишине не можеш живети.

Прича овде престаје. У полутами тог чудесног биоскопа, ја сам седела на тој столици, у мојим очима одигравале су се познате сцене терајући ме да се запитам где сам то погрешила. У датим тренуцима живота, убеђеност да радимо најбоље што можемо сада ми изгледа као лош изговор који би нас ослободио сваке казне и поставио јаку основу за обликовање људског пластелина по калупу.

Схватила сам да, ако се не покренем сада, никада више нећу имати прилику за то. Свет је препун могућности, само нас моменти непажње деле од њих. Немојте бити туристи својих живота, потрудите се да их проживите на сто начина и испробајте све могућности које се налазе на путу. Ипак, на крају нам остају само успомене, а на вама је да одредите да ли ће бити испуњене или празне.

Љиљана Орландић

Дуга

Немој. Буди осмех.
Не, не заљубљуј се у мене.
Своје лудило једва сама подносим.
Не гледај ме тако прозирно.
Кад идем рушим све за собом и односим.
Немој да ми читаш мисли.
Странице су исцепане, ћошкови спаљени и
поента је тешка.
Не корачај у мом ритму.
Ја волим кад ходам сама, све остало је грешка.
Немој да мрзиш што је тмурно.
Ја волим кад пада киша.
Немој да причаш гласно.
Кад је музика тиша.
Свет се окреће без обзира на мене.

Зато ја волим да у месту стојим.
Стварност је злокобна, лепе ствари су снене.
Зато морам да маштам док постојим.
Не труди се да ме разумеш.
То носи за собом време, труд и штету.
Само плеши најлепше што умеш.
Донеси неком осмех на овом свету.

Тајана

Фотографије наших уметника

Са задовољством вам представљамо фотографије наше колегинице, Ање Варге из Зрењанина, која је студент Педагошког факултета на смеру библиотекар-информатичар. Она за себе каже да се више сматра љубитељем фотографије него фотографом. Воли портрете и зато првенствено њих и фотографише.

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У СОМБОРУ

2016
— 1816

200

бесплатних
школарина!

www.pef.uns.ac.rs

025/460-292